

Ивана Нешић

Тајна
немушког
језика

Креативни центар

Шајна
немуштог
језика

прво издање

Написала
Ивана Нешић

Илустровао
Тихомир Челановић

Дизајнирао
Душан Павлић

Уредник
Анђелка Ружић

Лектор
Мирјана Делић

Припрема за штампу
Татјана Ваљаревић

Издаје
Креативни центар, Београд, Градиштанска 8
Тел./факс: (011) 38 20 464, 38 20 483, 24 40 659
e-mail: info@kreativnicentar.rs
www.kreativnicentar.rs

За издавача
Љиљана Маринковић, директор

Штампа
Публикум

Тираж
2.000

Ивана Нешић

Тајна немуштог језика

Илустровао
Тихомир Челановић

Креативни центар

1.
г л а в а

Генерална проба

Неколико мушица зујало је око лименог тањира са шљивама које су већ мирисале на џем и алкохол, онако како мирише јесен. Пар црних очију посматрао је мушице, а онда је мала корњача којој су те очи припадале шкљоцнула зубима према једној од њих. Мушица је остала неповређена, али је одлучила да ће јој на неком другом месту бити безбедније, прелетела је леју зрелих паприка и изгубила се у златном поподневу.

Мала корњача великог имена Паун испратила ју је погледом, а онда се поново окренула ка свом пријатељу Мики, који је, наднесен над природњачку енциклопедију, пропустио читаву драму с мушицом. Нешто је преписивао из ње у кожни нотес, плуцкајући коштице од шљива у прашину, а када је то завршио, обратио се корњачи.

„Значи договорили смо се. Кад ја кажем: *Пауне, наџрег!*, ти онда прођи кроз овај обруч. Разумеш?“, Мика је показао обруч, који је у ствари био пробушена цедиљка с које је пажљиво одстрањивао мрежицу тако да је изгледала као прави обруч са дршком.

„Онда ти ја кажем: *Пауне, хоџ!* и ти се попнеш предњим ногама на конзерву. Да испробамо.“

Мика је рекао *Пауне, наџрег!* и *Пауне, хоџ!* и Паун је успешно савладао обе препреке.

Увежбавали су тачку све док нису били потпуно задовољни. Паун је на Микине команде прошао кроз обруч, попео се на конзерву, подигао леву предњу ногу, па десну и поклонио се замишљеној публици.

„Браво! Једва чекам да им покажемо шта знаш сутра на биологији. Сто пута си бољи од Слинчеве цукеле што шени. И од Славишине птице која говори.“

Паун је увукао пола главе у оклоп, а репић му се жалосно обесио.

„Де, немој да си тужан. Па она само понавља речи, не разуме стварно оно што говори. То није ништа у односу на тебе и оно што ти јеси.“

„Је л' ти то опет разговараш с том корњачом? Гроздана, па он опет прича с корњачом, рекао сам ти да не треба тако дуго да га остављамо самог с твојом мајком!“, отац је мрко гледао дечака и његовог љубимца.

„Остави дете на миру. Што да не прича, ја сам причала и с луткама кад сам била мала“, зачуо се глас из кухиње, где је мама с баком љуштила паприке за ајвар.

„Па и ти си одрасла са својом мајком“, прогунђао је отац тако да га она не чује, савио недељне новине, тутнуо их под мишку и умарширао у кућу, препуштајући Мики своје омиљено место за столом испод старе дуње иза куће. Планирао је да га одјури одатле и да поподне проведе удубљен у светску политику из новина, али Микин разговор с корњачом и женино противљење да се згрози над тим тако су га наљутили да му се више није ни читало. Микини мама и тата тек што су окончали дугогодишње избивање од куће због посла и морало је да прође још времена да би се сви навикли на заједнички живот.

Мика је схватио шта му се спремало и био је много срећан што није морао да напусти омиљено место за учење. Намигнуо је Пауну, то јест покушао је, али пошто није умео, затворио је накратко оба ока. Паун је успео да направи охрабрујући израз лица и као да су на тренутак на његовом оклопу затитрале све боје које људско око познаје.

То вас можда и не чуди уколико већ познајете ту малу корњачу. У том случају биће вам лако и да разумете зашто се растужио на помен птице која говори и како је Мика тако лако успео да га истренира да изводи трикове. Ако га пак не познајете, онда постоји нешто што морате да сазнате о њему: Мика је поуздано знао да га Паун разуме пошто су се за време лета које је управо измицало њих двојица сусрели у једној стварности стварнијој од ове наше, у којој људска бића и животиње могу да разговарају. Тада је дечак сазнао да животиње могу да разумеју људска бића увек, само што се обично не одлучују да то и покажу. На том путу упознали су страшну старицу Зеленбабу и рогатог и репатог створа маљутка Завишу, који је након свих авантура с Миком повео своје маљутке далеко, на једно боље место. Паун је из те пустоловине донео нешто сасвим посебно и достојно његовог имена: чудесан оклоп, блистав и шарен, који као да у себи садржи све боје које око познаје и могућност да то шаренило сакрије неугледним сивилом оклопа шумске корњаче.

Када су се вратили, Мика више није могао да разуме Пауна и обојица су били мало тужни због тога, али су ипак одлучили да корњача остане, у својству кућног љубимца. Дечак се сећао како му је Паун испричао да жели да види света, да доживи авантуре које не би доживео мислећи по шуми до краја својих дана.

Паун је могао пажљивије да бира оно што жели, јер је опасно кад се неопрезно изречене жеље остваре.

Мика је управо пошао у пети разред. Након свега што је преживео тог лета чинило му се да ће са свачим моћи да изађе на

крај, али је ипак имао много проблема. На пример, није могао да запамти како му се који наставник зове. Наставници пак нису ни покушавали: деца су носила плаве униформе и вероватно су им међусобно много личила. Нису се ни претварали да маре за њих онако као учитељица: на питања су одговарали преко воље и били су веома строги. Наставница српског терала их је да пишу саставе пенкалом, што Мики никако није полазило за руком, мастило му је цурило, папир се бушио и не једном је проплакао изнад свеске, потпуно разочаран, јер је веровао да су његове муке с рукописом биле завршене у тренутку кад је учитељица одустала од покушаја да тај рукопис доведе у ред. Наставник физичког терао их је да бацају медицинку удаљ, при чему је Микина понекад завршавала толико близу дечаку да би се срамно докотрљала назад и ударила га у ноге. Наставник географије већ је међу претходним генерацијама био озлоглашен зато што је под изговором практичне наставе терао ђаке да чупају траву и да је носе у његово двориште. Живео је у кући која је била тик уз школу и у дворишту је чувао гуске, које су у сласт јеле ту траву. Мика уопште није волео гуске још од сусрета с гусаном тог лета у поштаревом дворишту.

Једина светла тачка у тмурном школском животу били су часови биологије. Наставница биологије била је мала жена, необично кратких руку и ногу. Зато се у ходу смешно гегала, на начин који је све остављао у уверењу да је она добра и блага особа. И зачудо, то је било потпуно тачно. Кад год би јој се неко обраћао, слушала би га лица нагужваног осмехом. Није могла да поднесе да неко због ње пати, па би кад год неко не зна њен предмет, претпоставила да га неки опасни проблеми спречавају да научи и давала све од себе да открије узрок тих проблема. При томе је постављала неугодна лична питања и износила своје претпоставке, које би испитаника посрамиле прилично ако би били насамом, а потпуно ако би у близини било још некога. Та метода је давала изванредне резултате. Сви су се толико плашили да не дођу под лупу Амебе – како су је међу собом звали – да су биологију увек знали најбоље.

Уз све то, она је Мики била и разредна, па су часови, на задовољство свих ђака, трајали кратко. Почетак часа Амеба би користила за то да провери изостанке и остала текућа питања, а током последњих пет минута часа ђаци су могли да представе неку своју бильку или љубимца или било какав пројекат. Ове недеље био је Микин ред. Он је планирао да одељењу представи Пауна, Невероватног Дресираног Рептила. Надао се да ће Паун задивити све у одељењу, а онда ће он, као тренер, иступити и покупити заслуге. Још му се никад нико из школе није дивдио и одлучио је да је време да се то промени. Осим тога, није волео да чува тајне, а тајна о чудесној Пауновој природи била је толика да се свакога дана једва суздржавао да је некоме не исприча. Биће му мало лакше, мислио је, ако открије свету један њен део, онај део о томе да је Паун бољи од обичне корњаче. Не мора да каже никоме колико бољи. Удахнуо је дубоко, очију пуних снова о успеху и слави, и спустио поглед на корњачу, која је сматрала да су за тај дан завршили, па је прешла на борбу с меканом шљивом.

„Да провежбамо ми то ипак још једном. Пауне, напред!“

2.

г л а в а

Предавање

Наредног дана Мика је, лепо очешљан и умивен, блистао у клупи, држећи кутију од ципела испред себе. Кутија је била увезана некаквим канапом и имала је рупице за ваздух тако да су сви знали да је унутра нешто живо, али су рупице биле мале, па нису знали шта је. Узалуд су мољакали – Мика није хтео да им покаже шта је унутра. Узалуд су се гурали око њега – дечак је држао обе руке на кутији. Није изашао ни на велики одмор, а нико није хтео да му донесе ужину из школске кухиње без допуштења да премијерно привири у кутију. Имали су џем и маслац и Микин стомак грмео је при помисли на кришке белог хлеба обилато премазане густим црвеним џемом. Чак се и размишљао о томе да ли да изађе с Пауном до кухиње, али је одустао. Кутија је могла да му испадне, канап да се смакне и онда би сви видели шта је унутра. Још горе, неко би могао случајно да згази на Пауна, а дечак није био сигуран да је његов оклоп довољно јак да то издржи. И на крају крајева, сви добри парчићи били су вероватно већ разграбљени док се он размишљао да ли да изађе.

Зато је стрпљиво седео у кабинету за биологију и чекао звоно док су у теглама око њега пливале мртве рибе, очи и бубрези. Када је час напокон почео, стрпљиво је сачекао да наставница исприча све што је имала о ћелији као основној јединици грађе

и функције сваког живог бића. На крају часа је затворила бележницу, скинула наочаре, протрљала корен носа и упитала:

„Ко је беше спремио предавање за данас?“

„Ја! Ја!“ Мика се искобељао из клупе и стао испред табле. Мало је поправио панталоне и почео да сигурним, бесконачно спорим покретима развезује канап којим је кутија била увезана. Још лаганије је подигао поклопац, гурнуо руку унутра и одатле извадио...

Нико у одељењу није дисао.

... бушну цедиљку и празну конзерву.

Сви ученици збуњено су се згледали. Мика је компликованим низом покрета преврнуо кутију на бок и обема рукама показао према њој, онако како је једном видео да ради мађионичар.

„Представљам вам нешто што свет још није видео. Представљам вам Микиног Невероватног Дресираног Рептила!“

Из кутије је измилео Паун.

Жана из прве клупе рекла је:

„Јао, што је цакан!“

Остали су рекли:

„То? Донео си неко ђубре и обичну корњачу? Што се правиш целог дана да си донео нешто одлично?“

„Добро ниси донео глисту.“

„Или парадајз.“

„Кромпир.“

И тако су говорили све док наставница није повикала да се смире.

„Лепа ти је корњача, Мико. Како се зове?“

„Зове се Паун!“, избаци Мика, на шта су сви у одељењу поново почели да се смеју.

„Немојте, децо, име кô име. И шта можеш да нам кажеш о ... Пауну?“

Мика је дубоко удахнуо и почео да декламује оно што је претходног дана преписао из природњачке енциклопедије.

„Паун је корњача, тако да, попут свих осталих корњача, одлично види чак и у мраку и има страховито добро чуло мириса. Осим тога, он је храбар, одан и мој је најбољи друг.“

„Твој једини друг, мислиш!“

„Тишина позади. Настави, Мико.“

Мика је покушао да не покаже да се узрујао. Сад нека се смеју, али видеће они кад на ред дођу трикови.

„Сада ћу вам показати како сам дресирао Пауна.“

„Мислиш, припитомио? Једе ти из руке?“, опрезно је питала наставница.

„Не, дресиран је да изводи разне трикове. Као лав у циркусу“, одговорио је Мика са нескривеним поносом.

Разредна га је сажаљиво погледала. Пошто је била наставница биологије, знала је да рептили, па међу њима и корњаче, не могу да се дресирају и да ће испасти смешан пред одељењем. Амеба се искрено трудила да упозна и заволи своје ђаке и зато је примећивала сваку појединост. На пример, било јој је савршено јасно да Мика није нарочито омиљен у одељењу. Нема ни месец дана како је година почела, прва од четири које ће морати да проведу заједно, и она је из искуства знала да ће крах који је приредба Мике и његовог Невероватног Дресираног Рептила имала да претрпи трајно оштетити његов углед. Можда у овом тренутку нико не обраћа пажњу на њега, али ако почну, то неће бити добра врста пажње – он ће постати предмет поруге, а то се касније споро мења. Зато је погледала у мали сат на уском црном каишу, видела да је до краја часа остало још врло мало времена и решила да га сама утרוши како би спречила Мику да настави с приредбом и да се осрамоти. Спаковала је наочаре и оловку у торбу и рекла је оно чега је једино могла да се сети у том тренутку:

„Јесте ли знали ви, децо, да корњаче део ваздуха удишу помоћу клоаке?“

Сви у одељењу почели су да се смеју и нису престали све док није звонило за крај часа. Наставница је схватила да је можда требало да изнесе неку другу чињеницу, али је било касно.

„Добро, децо, следећи пут ће Жана донети нешто, јесмо ли тако беше рекли?“

Жана је потврдила, а остатак одељења више није слушао јер су истрчали из учионице.

Мика је ћутке вратио корњачу у кутију и, иако је био лепо васпитан, није успео да одговори на њено: „Наставићеш неког следећег часа, важи?“

Није ништа рекао ни током следећег часа ни на путу до куће.

Није могао јер би, да је покушао, заплакао. Оно што је требало да буде трен његовог тријумфа постало је трен горког пораза. Чак није ни пропао славно, већ млако, као кад запалите петарду, а она не експлодира него остане да се пуши. Не смете да јој приђете и да покушате опет јер можда изнутра тиња, па може да вам пукне у руци, а жао вам је да тако оставите тај бескорисни шарени штапић који је до малопре обећавао величанствени прасак.

3.
г л а в а

Завера

Паун се страшно досађивао читавог дана. У кутији је било загушљиво и влажно, што је њему веома пријало, али је он из шуме пошао да би се нагледао светских чудеса, а не да чучи у тами.

То сам мојао и код куће, помислио је и искалио се на шаргарепи коју му је Мика оставио у случају да огладни.

Онда је увлачио ноге у оклоп и извлачио их, истовремено, па по дијагонали, па прво предње, па задње. И даље му је било досадно. Слушање Микиних часова није помогло, једино му је било мало забавно кад су читали басне, и то само док нису дошли до приче о корњачи која је мислила да јој је орао добар друг јер јој помаже да лети. Кад је схватио да орао само хоће да је испусти на стене да се разбије како би је појео, Паун се разочарао и одлучио да никоме не може да се верује.

Мучило је њега нешто више од досаде. Он заправо није био убеђен да је показивање да разуме Мику добра идеја. Шта ако неко схвати његову необичност? Шта ако нехотице промени боју оклопа? Дечак му је причао о испитивањима на животињама и уопште се није радовао идеји о томе да се и на њему врше та испитивања. Да Мика још може да га разуме, он би поразговарао с њим о својим стрепњама. Можда би га убедио да то не ради или би пустио да га Мика убеди да је безбедно да

Плакета 12. Међународног сајма књига
Три од књиће у Херцег Новом
за најбољу дечју књигу

Награда Невен за најбољу
дечју књигу у 2013. години

Нове авантуре јунака романа **Зеленбабини дарови**

**Мика и Паун откривају
тајну немуштог језика**

...

Након сусрета са Зеленбабом Мика је мислио да га више ништа не може изненадити, али када од корњаче Пауна буде добио на дар немушти језик, откриће да се грдно преварио. У чему је тајна немуштог језика и шта ће познанство са Змијским Царем и Мокош донети Мики – брак с лепом Гујицом или опасност по читаву породицу?

www.kreativnicentar.rs